

Vlaams
Parlement

vergadering **C132**
zittingsjaar 2019-2020

Woordelijk Verslag

Commissievergadering

Commissie voor Economie, Werk, Sociale Economie,
Wetenschap en Innovatie

van 13 februari 2020

INHOUD

VRAAG OM UITLEG van Loes Vandromme aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over sociale economie in de zorgsector – 1349 (2019-2020)	3
VRAAG OM UITLEG van Kurt Vanryckeghem aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over het sensibiliseren van ondernemers in het kader van de brexit – 1308 (2019-2020)	6
VRAAG OM UITLEG van Caroline Gennez aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de ondersteuning van een waterstoffabriek door ParticipatieMaatschappij Vlaanderen (PMV) – 1260 (2019-2020)	10
VRAAG OM UITLEG van Maurits Vande Reyde aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de projectoproep voor 'City of Things' – 1338 (2019-2020)	14

**VRAAG OM UITLEG van Loes Vandromme aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over sociale economie in de zorgsector
– 1349 (2019-2020)**

Voorzitter: de heer Robrecht Bothuyne

De voorzitter: Mevrouw Vandromme heeft het woord.

Loes Vandromme (CD&V): Voorzitter, minister, collega's, een eenvoudige blik op de kranten toont dat de zorgsector verwoed op zoek is naar personeel. De vacatures voor verpleeg- en zorgkundigen prijken bovenaan het lijstje vacatures voor knelpuntberoepen. De afgelopen tien jaar vergrijsde het personeel van de social profit driemaal zo snel als de rest van de Vlaamse arbeidsmarkt. Bijna een derde van de huidige werknemers is 50 jaar of ouder. Voor elke honderd oudere uitstromers zijn er maar zestig jongere instromers.

Volgens werkgeversfederatie Verso, de Vereniging voor Social Profit Ondernemingen, heeft Vlaanderen tussen 2017 en 2027 46.000 nieuwe medewerkers per jaar nodig. De gewone instroom vanuit het onderwijsveld is niet toereikend om de personeelsnoden aan te vullen. Er zijn met andere woorden creatievere oplossingen nodig om de zorgsector te ondersteunen.

De sociale economie kan een deeltje van de oplossing zijn, zo tonen diverse experimenten en recente studies. Tot eind november 2019 liep bijvoorbeeld ook een ESF-project (Europees Sociaal Fonds) 'Sociale economie voor zorg' in dit domein, getrokken door de Christelijke Mutualiteit. Steeds meer verschijnen medewerkers uit de sociale economie samen met reguliere werknemers uit de zorg-, onderwijs- en welzijnssector, op speelplaatsen van scholen, bijvoorbeeld in het kader van de Brede School, in woonzorgcentra en in ziekenhuizen, bijvoorbeeld voor animatie en het vervoer van bewoners of patiënten. De tijd dat mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt het meest thuishoorden in logistieke taken, zou achter ons moeten liggen. De sociale economie en de zorgsector kennen elkaar nog niet zo goed, zo blijkt uit echo's op het terrein. Er rijzen ook een aantal belemmeringen en drempels voor doelgroepwerknemers, qua regelgeving, diplomaveren, vooroordelen ten aanzien van sociale-economiewerknemers, organisatiecultuur, maar ook onaangepaste financieringsmogelijkheden.

Een recent trendonderzoek uit 2018 van Deloitte in opdracht van de Vlaamse overheid lijst een aantal mogelijkheden op om de sociale economie en de zorgsector dicht bij elkaar te brengen. Het onderzoek verwijst ook naar het potentieel van 'jobsculpting', waarbij jobs en processen meer op maat van een werknemer worden gemaakt in plaats van de ideale werknemers voor bestaande jobs te zoeken, evenals 'jobcarving', waarbij functies worden opgesplitst in takenpakketten voor mensen uit kansengroepen. Beide bieden kansen voor het inschakelen van werknemers uit de sociale economie.

Minister, op het veld blijkt dat de sociale economie en de zorgsector elkaar nog niet goed kennen. Kunt en zult u in deze legislatuur als minister van Sociale Economie initiatieven nemen om beide sectoren dicht bij elkaar te brengen, al dat niet in samenwerking met de minister van Onderwijs en de minister van Welzijn? Welk perspectief kunt u aan sociale-economiewerknemers bieden met betrekking tot de competenties die zij verwerven in de zorgsector? Een diploma op de klassieke manier behalen is voor veel doelgroepmedewerkers namelijk niet weggelegd. Een combinatie-traject van werken en leren of aan vaardigheden winnen is misschien wel mogelijk. Hoe kunt u de zorgsector ondersteunen inzake de begeleiding van sociale-economiewerknemers binnen de werking van zorgbedrijven en het afstellen van hun organisatiecultuur?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Collega Vandromme, dank u wel. Welkom in deze schitterende commissie, waar er altijd een overweldigende aanwezigheid van nieuwe mensen is. Het is de leukste commissie en de... *(Opmerkingen van Maurits Vande Reyde)*

Ik zeg toch dat het de leukste is. En de beste en de slimste. En de meest geëngageerde. Maar bedankt voor uw vraag, in elk geval. *(Gelach)*

En het is een redelijk West-Vlaamse op dit ogenblik. *(Opmerkingen van Loes Vandromme)*

De link tussen de stijgende zorgvraag en de groter wordende arbeidskrapte in de zorg- en welzijnssector enerzijds en de zoektocht naar doorstroomkansen voor doelgroepwerknemers anderzijds lijkt enigszins logisch. We hebben een ESF-project in dat kader, waarbij men op zoek gaat naar interessante good practices in het buitenland met betrekking tot doorstroommogelijkheden, onder andere in de zorgsector. Dat project loopt nog. We zijn in blijde verwachting van de resultaten ervan.

Naast dat ESF-project is het departement ook samen met Deloitte aan een onderzoek bezig dat als onderwerp de samenwerking tussen de welzijns- en zorgsector en de sociale economie heeft. Dat onderzoek wordt uitgevoerd in opdracht van ons departement. Men zou eigenlijk ongeveer nu dat rapport moeten opleveren. Dat had als doelstelling het in kaart brengen van de problematiek die u schetst, want als je niet weet hoe de cijfers zijn, dan kun je natuurlijk niet aan de slag gaan.

Het doel was in eerste instantie om de zorg- en welzijnssector kennis te laten maken met de maatwerkbedrijven en de lokale diensteneconomieondernemingen. Daar is er immers nog een zeer grote kloof, en onbekend lijkt zeer onbemind. Zeer concreet wilde het project opschaalbare trajecten realiseren door bedrijven in de zorg- en welzijnssector te matchen met maatwerkbedrijven en lokale diensteneconomieondernemingen. Men wilde zo via een gedeelde visie tot samenwerking komen op het vlak van doorstroom tussen de sociale economiesector en de zorg- en welzijnssector. We zijn dus in blijde verwachting van de resultaten daarvan.

In het najaar van 2019 heeft mijn administratie samen met het Vlaams Instituut voor Vorming en Opleiding in de Social profit (VIVO) en Verso een event georganiseerd om op zoek te gaan naar innovatieve oplossingen om de krapte in de zorg- en welzijnssector aan te pakken. Daar stonden ook heel veel thema's op de agenda, gaande van jobdesign tot talenten, rekrutering, enzovoort. Maar ook hier was weer de belangrijkste doelstelling om zorg- en welzijnsprofielen samen te brengen met de maatwerkbedrijven.

VDAB heeft de opdracht om de doorstroompartners sociale economie meer bekendheid te geven bij de reguliere werkgevers, zeker dus ook bij de zorg- en welzijnssector. De grootste uitdaging zal zijn om de competenties van doelgroepwerknemers te matchen met de diplomavooraarden van werkgevers. Daar zitten wel wat knelpunten, ook regelgevend. Veel van die drempels liggen in de sector zelf vervat. Waar ik natuurlijk moeilijk vat op heb als minister van Werk, zijn de diplomavereisten in de zorgsector, omdat dat federaal bepaald wordt. U weet dat wij nu actief aan het werken zijn met de elders verworven competenties, daar zit dus misschien wel wat muziek in voor de toekomst, maar het zal wellicht ook wat regelgevend werk op andere niveaus vereisen.

We proberen in de lokale diensteneconomie een goede wisselwerking tussen beide elementen te maken. Doelgroepwerknemers lokale diensteneconomie worden bijvoorbeeld tewerkgesteld in kinderdagverblijven en kunnen ook een traject als kindbegeleider volgen. Er zijn al wel wat zaken mogelijk.

U hebt ook een punt wat betreft de jobsculpting, jobs en processen meer op maat van de doelgroepwerknemers, en jobcarving, het opsplitsen van jobs en functies

in een aantal verschillende taken. Die arbeidsvisie heeft veel meer met interne en innovatieve arbeidsorganisatie te maken. En daar zijn onze maatwerkbedrijven bijzonder goed in. Vanuit hun grote ervaring met de begeleiding en ondersteuning van doelgroepwerknemers in hun eigen maatwerkbedrijf kunnen zij ook een meerwaarde hebben bij de ontwikkeling van een plan van aanpak rond de inzet en begeleiding van doelgroepwerknemers, bijvoorbeeld in de zorgsector.

Wat tot slot uw derde vraag betreft rond de begeleiding, kan de toekomstige invoering van individueel maatwerk een goede oplossing bieden. Individueel maatwerk wil net ondersteuning bieden aan reguliere werkgevers bij de tewerkstelling van personen met een grote afstand tot de arbeidsmarkt. Dat zal een duidelijk kwaliteitskader maken voor loonondersteuning, maar ook begeleiding en competentieversterking waarborgen. Wij werken daar volop aan. Ik heb weer een timing meegebracht. U kent mijn bezorgdheid over timings, maar ik zal het toch maar zeggen. De bedoeling is om voor de zomervakantie met een eerste visienota of een conceptnota te komen rond de invoering van het individueel maatwerk. Vandaag is het wel al mogelijk om binnen een zorginstelling of in een gewoon bedrijf te werken met enclaves, waarbij het bedrijf met een aantal doelgroepwerknemers neerstrijkt op de werkvloer en daar een aantal taken uitvoert.

De voorzitter: Mevrouw Vandromme heeft het woord.

Loes Vandromme (CD&V): Dank u wel voor het antwoord. Ik ben heel benieuwd naar de cijfers en zal in elk geval de vinger aan de pols blijven houden inzake deze vraag en sociale economie in het algemeen, maar ook heel sterk naar de zorgsector toe. Ik geloof ook dat onbekend onbemind is en ik geloof ook heel sterk in de projecten waar u naar verwees. Sensibilisering en het bekendmaken op het terrein is belangrijk. Het matchen van de diploma's is ook een belangrijk issue, ik geloof ook in de elders verworven competenties.

Ik heb ook ervaring met het project waar u naar verwees in verband met kinderdagverblijven en de opleiding van mensen die wat verder van de arbeidsmarkt staan. Daar zie ik heel wat mooie voorbeelden, maar ook voorbeelden waarvan ik denk dat het misschien niet de goede manier is om mensen op leiden. Ik vind het belangrijk dat ze gesetteld zijn in een omgeving waar mensen aan het werk zijn die dat zorgende in zich dragen. Dat zijn natuurlijk mensen die in de zorg werken, die hebben dat automatisch. Ik ken een voorbeeld van een opleiding voor mensen die wat verder van de arbeidsmarkt staan en die, bijvoorbeeld, thuis zieke kinderen moeten opvangen. Zij worden dan natuurlijk niet begeleid en dat is iets waar we in sterke mate aandacht voor moeten hebben.

Wat de timing betreft, ben ik zeer benieuwd naar wat voor de zomervakantie op tafel zal liggen. Ik kijk in elk geval uit naar het individueel maatwerk. Ik geloof dat de nodige aandacht zal worden geschonken aan de begeleiding en aan de competenties die van die mensen worden gevraagd.

De voorzitter: Mevrouw Claes heeft het woord.

Allessia Claes (N-VA): Voorzitter, eind 2018 heeft Deloitte een studie afgeleverd waarin de mogelijkheden worden onderzocht om met doelgroepmedewerkers uit de sociale economie een meerwaarde in de zorgsector te bieden. Daar blijken heel wat opportuniteiten te zijn. Ik denk dan aan de enclavewerking van een maatwerkbedrijf in een woonzorgcentrum of een ziekenhuis, waarbij dan specifieke taken worden opgenomen. De doorstroming naar een logistieke functie is de erkenning van verworven competenties. De inzet van specifieke vaardigheden kan leiden tot repetitieve taken en digitale opdrachten, maar ook tot het inzetten van doelgroepmedewerkers om de eenzaamheid van senioren tegen te gaan. Het is belangrijk over een andere werkwijze na te denken. We moeten vertrekken vanuit het kunnen van de doelgroepmedewerkers en dan nagaan op welke wijze ze een waardevolle

bijdrage kunnen leveren. De Vlaamse overheid engageert zich om drempels in de regelgeving en in de praktische organisatie aan te pakken. In dat verband zijn enkele proeftuinen opgezet.

Minister, over welke proeftuinen gaat het hier? Wat zijn de juiste resultaten? Welke lessen trekken we hieruit? Welke drempels zijn gedetecteerd en op welke wijze zullen die drempels worden afgebouwd?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Mevrouw Claes, het verbaast me een beetje dat u naar het onderzoek van Deloitte verwijst, want die studie is nog niet opgeleverd en zal pas in 2020 worden opgeleverd. Hebt u het misschien over een ander onderzoek?

Loes Vandromme (CD&V): Het is een studie uit 2018.

Minister Hilde Crevits: Blijkbaar heb ik even niet opgelet. Er komt dus een nieuwe studie. *(Opmerkingen)*

Er zijn een aantal suggesties gedaan, maar het is nu vooral van belang af te wachten wat dit jaar uit het onderzoek zal komen om de gepaste maatregelen te nemen.

De voorzitter: Mevrouw Vandromme heeft het woord.

Loes Vandromme (CD&V): Ik ben voldoende geïnformeerd en begeef me nu weer naar de commissie Onderwijs, waar het ook leuk is. *(Opmerkingen van minister Hilde Crevits)*

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Kurt Vanryckeghem aan Hilde Crevits, vice-minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over het sensibiliseren van ondernemers in het kader van de brexit – 1308 (2019-2020)

Voorzitter: de heer Robrecht Bothuyne

De voorzitter: De heer Vanryckeghem heeft het woord.

Kurt Vanryckeghem (CD&V): Voorzitter, ik ben blij dat deze commissie met de aankomst van mijn vrienden uit het prachtige Waregem ondertussen nog wat West-Vlaamser of zelfs Waregemser is geworden.

Uit een bevraging van de Unie van Zelfstandige Ondernemers (UNIZO) West-Vlaanderen blijkt dat de West-Vlaamse ondernemers slechts in beperkte mate bezig zijn met de gevolgen van de brexit. De ondervraagden mochten een top drie samenstellen uit een lijst van negen thema's, namelijk fiscaliteit, levendige kernen, administratieve lasten, arbeidskrapte, mobiliteit, ruimte voor ondernemen, brexit, toerisme en brain drain en onderwijs. Slechts 3,54 procent heeft de brexit op de eerste plaats gezet en slechts 5,26 procent heeft de brexit in zijn top drie gezet. Wel heeft, ter vergelijking, 29,90 procent fiscaliteit op de eerste plaats gezet en 60,9 procent fiscaliteit in zijn top drie gezet.

Aangezien de cijfers bij de ondernemers al zo laag liggen en de brexit vermoedelijk in onze provincie de grootste gevolgen zal hebben, vermoed ik dat de procentuele cijfers nog lager zullen liggen dan in de andere provincies. Er wordt een verlies van ongeveer 11.000 jobs voorspeld. Deze cijfers wijzen er niet per se op dat de ondernemers geen voorbereidingen op de impact van de brexit treffen, maar het

blijft frappant dat daar, in een regio waar de gevolgen van de brexit niet mogen worden onderschat, blijkbaar weinig prioritaire aandacht aan wordt besteed.

In het Vlaams regeerakkoord heeft de Vlaamse Regering sterk benadrukt dat ze bedrijven wil helpen om zich op de gevolgen van de brexit voor te bereiden, niet enkel door het Brexit Actieplan verder uit te werken, maar ook door middel van bijkomende acties die in de Brexit Taskforce worden afgesproken.

Gelet op deze cijfers lijkt het me uitermate belangrijk dat we vanuit het beleid de ondernemers dan ook verder blijven sensibiliseren, los van de acties die hier nu al kunnen worden genomen, in het kader van de gevolgen van de brexit, zodat we erger kunnen voorkomen.

Daarom heb ik de volgende twee vragen aan u, minister.

Zult u extra maatregelen nemen om ondernemers alert te maken en alert te houden en zich voor te bereiden op de nakende gevolgen van de brexit?

Zult u bijkomende maatregelen nemen voor de West-Vlaamse ondernemers?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Speciaal voor de bezoekers heb ik mijn mouwen opgestroopt.

Collega Vanryckeghem, ik zal uw beide vragen samen behandelen. Het is trouwens leuk om te zien dat u vrienden hebt. *(Gelach)*

Kurt Vanryckeghem (CD&V): Het zijn niet mijn enige vrienden, minister. *(Gelach)*

Minister Hilde Crevits: In de politiek is het belangrijk om vrienden te hebben. Ik heb trouwens al meermaals uw grote schare mogen ontmoeten in het mooie Waregem. Zij zijn trouwens ook op ondernemersvlak een voorbeeld voor Vlaanderen.

De enquêteresultaten waarnaar u verwijst, dateren van eind 2019. De ondervraagde kmo's zetten de brexit niet op nummer 1. Ik heb dat al eens gezegd, ik vind dat op zich niet het grootste probleem, omdat onze kmo's natuurlijk veel uitdagingen kennen. Er is echter een grote 'maar'. Ik had eerlijk gezegd wel verwacht dat een hoger percentage van de ondervraagden de brexit in de top 3 van hun zorgen zou aanstippen. Er is dus zeker nog werk aan de winkel. Voor wie de precieze cijfers wil kennen: slechts 5,26 procent van de 150 respondenten zette de brexit in de top 3 van de uitdagingen.

Vooraleer in te gaan op de acties richting het bedrijfsleven met een specifieke focus op West-Vlaanderen, wil ik eerst nog een woordje uitleg geven bij de huidige situatie.

Vanaf nu tot eind 2020 zitten we in een transitieperiode waarbij het Verenigd Koninkrijk en de Europese Unie onderhandelen over hun relatie post 2020.

De visienota over de Vlaamse uitgangspunten met betrekking tot de brexitonderhandelingen werd vorige week goedgekeurd in de Vlaamse Regering. We hebben een aantal prioriteiten. Ten eerste willen we geen douanetarieven tussen het Verenigd Koninkrijk en de EU. Dat is ook heel belangrijk op het vlak van transport. Ten tweede willen we een vergaande douanesamenwerking. Ten derde willen we een brede, ambitieuze samenwerking op het vlak van onderwijs en onderzoek, economische migratie, landbouw enzovoort. Ten vierde willen we ook een gewaarborgde toegang tot de Britse wateren en ook gelijkwaardige vangstmogelijkheden in die Britse wateren voor onze vissers. U weet dat het heel precair kan worden voor onze vissers.

Tot eind 2020 verandert er niets voor onze bedrijven. We plannen nu dan ook geen grote nieuwe campagne. Maar naarmate er meer duidelijkheid komt over de effecten van die brexit, zullen we natuurlijk wel een tandje bijsteken.

Er zijn al wat campagnes met een specifieke focus op West-Vlaanderen. We hebben 25 evenementen georganiseerd, specifiek gericht op West-Vlaamse bedrijven. De organisatie van die evenementen gebeurde altijd in samenwerking met partners zoals UNIZO, het Vlaams netwerk van ondernemingen (Voka), Essencia, Fedustria en KPMG. Ik heb daarover een bijdrage meegebracht, zodat u een inzicht kunt krijgen in wat we al allemaal georganiseerd hebben in dat verband.

We zien ook dat West-Vlaamse bedrijven steeds vaker de weg vinden naar VLAIO-adviseurs (Agentschap Innoveren en Ondernemen). Dat is ook wel belangrijk. Voor eerstelijnsadvies heeft VLAIO in 2018 361 West-Vlaamse bedrijven bereikt. Dat aantal is in 2019 gestegen tot 471. Dat zijn er dus heel wat meer. Als we kijken naar de West-Vlaamse bedrijven in VLAIO-begeleiding, zien we dat dat aantal ook gestegen is van 258 in 2018 naar 310 in 2019. Het kan dus natuurlijk ook zo zijn dat het feit dat meer bedrijven zich laten begeleiden, wel hun brexitgevoeligheid verhoogt maar dat ze de brexit daardoor niet meer in de top 3 zetten.

De dreiging van een no-deal was eind vorig jaar zeer groot. Daarom werkte VLAIO een specifiek stappenplan uit met een aantal acties. Ik heb dat bij als bijlage, zodat iedereen kan zien wat die acties zijn. Ik hoop oprecht dat we goed onderhandelen. Hier aan mijn rechterzijde zit trouwens Wouter Nachtergaele, een van onze diplomaten die vanuit mijn kabinet alle onderhandelingen zeer nauwgezet opvolgt. Hij heeft enkele maanden geleden ook met goed gevolg de visonderhandelingen gevoerd. Hij is sinds enige tijd dus ook visexpert. Hij knikt toch bevestigend. U weet wat de visonderhandelingen zijn? Dat gaat erover welke vis je mag vangen. (*Opmerkingen*)

Neen. Maar hij houdt van West-Vlaanderen.

We moeten blijven inzetten op die brexitrealiteit. Ik vermeld nog twee relevante projecten. Op dit moment loopt het EFRO-project (Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling) Brexitproof, een datasharing platform voor Zeebrugge van RX/SeaPort, waaraan we 200.000 euro steun geven. Dat project heeft als doelstelling administratieve barrières te tackelen die handel met landen buiten de EU met zich meebrengt in de haven van Zeebrugge. Die vorm van handel zal explosief toenemen zodra de brexit ook administratief een feit is, omdat Groot-Brittannië dan niet meer tot de EU behoort. Het platform is al actief en zal nog veel intenser worden ingezet.

En heel recent was er een initiatief voor een EFRO-projectoproep dat ook specifiek voor West-Vlaanderen geldt. Daarbij kunnen projecten worden ingediend voor bedrijven in de sectoren voeding, kunststoffen en rubber, textiel en machinebouw. Dan krijgen ze begeleiding bij hun internationaliseringsstrategie in de toekomst.

De projecten moeten ten laatste op vrijdag 21 februari een vooraanmelding krijgen. De laatste dag van vastlegging is 3 april 2020.

Collega, de sensibilisering van de bedrijven blijft van belang. De cijfers van UNIZO en het feit dat UNIZO die bevraging heeft gedaan, is op zich ook goed. Want dan krijgen we de kans om te zeggen dat er alertheid moet blijven. U stelt dan een vraag en die gaat ook terug naar de bedrijven. Op zich is dat goed.

Wanneer er in de tweede helft van dit jaar meer duidelijkheid komt over de effectieve maatregelen kan het, afhankelijk van waar we staan, zijn dat we opnieuw een versnelling hoger zullen moeten gaan, niet alleen in West-Vlaanderen, maar ook bij de vele andere Vlaamse bedrijven die mogelijkerwijze zullen worden getroffen.

Op dit moment zijn de onderhandelingen op EU-niveau en de lopende projectoproepen op Vlaams niveau wel de eerste focus. We werken nog altijd preventief. Er is nog niets veranderd. En we proberen goed te onderhandelen, samen met onze minister-president.

De voorzitter: De heer Vanryckeghem heeft het woord.

Kurt Vanryckeghem (CD&V): Minister, in de marge maakte ik mij de bedenking of het mogelijk zou zijn om een profiel te kleven op het potentiële verlies van die 11.000 jobs. Het is misschien niet onnuttig dat we, in het geval van het worst-casescenario van een harde brexit, klaarstaan om die 10.000 teloorgegangene jobs op te vangen in het kader van outplacement. In die zin kan het nuttig zijn dat we daarop, indien mogelijk, een profiel kleven.

De voorzitter: De heer Vande Reyde heeft het woord.

Maurits Vande Reyde (Open Vld): Allereerst wil ik collega Vanryckeghem danken voor zijn zeer interessante vraag. En voor de bezoekers wil ik even zeggen dat dit meestal het geval is in deze commissie, dat Kurt zeer interessante vragen stelt, en dat hij ook een prima burgemeester is.

Kurt Vanryckeghem (CD&V): U hebt een pintje tegood. *(Gelach)*

Maurits Vande Reyde (Open Vld): Er zijn hier vandaag meer bezoekers dan parlementsleden, dus we mogen hen wat extra informatie geven.

Minister, ik dank u voor uw antwoord. Onze aandacht viel ook op die aankondiging van EFRO-middelen. Er werd 1 miljoen euro aangekondigd tijdens een event van UNIZO. Onze vraag daarbij is: is dat specifiek voor West-Vlaanderen of kan dat ook breder gaan? Het is redelijk kort dag voor het halen van die deadline. Zijn er al specifieke projecten die in aanmerking komen? Onze grote bezorgdheid is opnieuw dat ook de kmo's, de kleinere ondernemingen daarin worden meegezogen. Is daar voldoende aandacht voor?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Collega Vanryckeghem, met de ambitie om ook mijn pintje te verdienen: u bent een zeer goede burgemeester en u hebt fantastische vrienden. *(Gelach)*

Maar ik zal ook antwoorden op uw zorgen en uw vragen, want dat is het belangrijkste. Dat cijfer van 11.000 jobs is een ruwe schatting. Het is de bedoeling dat we geen jobverlies hebben, dat is de eerste prioriteit. Maar als die er dan toch komt, hebben we vandaag al een impact per sector. Maar dat is sectoraal en een ruwe schatting. We moeten er vooral voor zorgen dat VDAB heel kort op de bal kan spelen en dat de adviseurs ook heel snel aan de slag kunnen. Sommige bedrijven kunnen heel snel andere markten veroveren. We weten op dit ogenblik dus niet hoe zwaar het zal zijn. Maar de bedreiging is wel in kaart gebracht.

Dan in verband met de EFRO-middelen: dat is inderdaad voor West-Vlaanderen. U weet dat die EFRO-middelen provinciaal toegewezen kunnen worden. In West-Vlaanderen heeft men gevraagd om een project te doen specifiek gericht op de brexit. Ook in andere provincies legt men eigen accenten, dat is eigen aan de EFRO-middelen, die Europees zijn, dat weet u. Ik heb het inderdaad aangekondigd op een UNIZO-event een week geleden. Daar waren honderden ondernemers in de zaal, drie- of vierhonderd zelfs. Er zijn er dus al heel veel die het gehoord hebben, er waren ook heel veel kmo's.

De deadline is nipt, maar dat is meestal zo met EFRO-middelen. Het is ook de taak van onze organisaties – onder andere UNIZO, maar ook andere – om dat tot bij de ondernemers te brengen. UNIZO heeft ook gezegd dat zij veel inspanningen leveren om de administratieve drempels, zeker bij de kleintjes, weg te werken. De speech voor of na mij was van de voorzitter, die ook zei: 'Aarzel niet om in te tekenen op projecten, wij gaan u ook met raad en daad bijstaan. Mocht dat te veel

papierwerk zijn, dan helpen we dat op te lossen'. Maar iedereen legt dus zo zijn eigen accenten voor die middelen en de reden van de deadline heeft dus te maken met de eigenheid van die projecten.

De voorzitter: De heer Vanryckeghem heeft het woord.

Kurt Vanryckeghem (CD&V): Tot slot heb ik alle vertrouwen in onze minister die dat verder goed zal opvolgen, onze liefste vrouwelijke minister van West-Vlaanderen.

De voorzitter: Collega's, ik wil u ook warm maken voor een commissievergadering Buitenlands Beleid op dinsdag 10 maart, waar we een vergadering over de brexit zullen hebben, met een stand van zaken met minister-president Jambon en een toelichting door professor Internationale Economie Hylke Vandenbussche, die een studie over de impact van de brexit heeft gemaakt. Ook de Britse ambassadeur Martin Shearman wordt uitgenodigd, maar hij moet nog bevestigen. Dus bij dezen kunt u 10 maart in uw agenda schrijven.

De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Caroline Gennez aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de ondersteuning van een waterstoffabriek door ParticipatieMaatschappij Vlaanderen (PMV) – 1260 (2019-2020)

Voorzitter: de heer Robrecht Bothuyne

De voorzitter: Mevrouw Gennez heeft het woord.

Caroline Gennez (sp.a): Ook een Limburgse met Mechelen als woonplaats heeft interesse in West-Vlaanderen, want het gaat over een waterstoffabriek in de haven van Oostende. Minister, het is dus al West-Vlaanderen wat hier de klok slaat vanmiddag.

Onze economie en energiesystemen gaan door een structurele transitie – ik trap een open deur in als ik dit zeg. Wij denken bij sp.a dan ook dat een deel van deze transitie onvermijdelijk moet voortkomen uit innovatie. Innovatie en nieuwe technologieën zullen onze economische structuren van vandaag, maar veel meer nog van morgen, bepalen. Wij zijn dan ook zeer geïnteresseerd in het nieuws dat er een waterstoffabriek opgestart zal worden die met hernieuwbare energie werkt en dat de Vlaamse overheid via het investeringsvehikel ParticipatieMaatschappij Vlaanderen (PMV) hier mee in zal participeren. We vinden het positief dat daarop ingezet wordt.

DEME, PMV en de haven van Oostende geven aan dat dit toch wel grootse project echter weinig kans op slagen heeft zonder steun van publieke middelen. Uiteraard zal het niet verbazen dat sp.a ook de overheid als een centrale actor in de vormgeving van onze energie-infrastructuur ziet. We hebben wel enkele vragen over de concrete realisatie van de betrokken waterstoffabriek.

Minister, de waterstoffabriek zou tegen 2025 al operationeel moeten zijn. De eerste vraag is er een naar de timing van het project. Ik neem aan dat het project in fases zal verlopen. Welke middelen zijn nodig per fase? Wordt er een haalbaarheidsstudie uitgevoerd? Dat lijkt me aan te bevelen. Zo ja, wie betaalt die? Wat zijn de risico's waar PMV in dat geval rekening mee houdt?

PMV is een partner in de planning van die waterstoffabriek. Gaat het dan over een pps-project (publiek-private samenwerking)? Welke rol neemt PMV precies op en

is er een financieel engagement vanuit PMV voorzien? Kunt u al iets meer zeggen over de reikwijdte daarvan?

Mijn derde vraag is wat de rol van DEME is.

Mijn vierde vraag is natuurlijk wat de rol van de haven van Oostende hierin is.

Wat mijn vijfde vraag betreft, geven de partners aan dat het project zonder subsidies niet kan slagen. Ze kijken hiervoor naar de EU, maar uiteraard zullen ze de bevoegde Vlaamse minister vragen wat, naast een participatie door PMV, de ondersteuningsmogelijkheden zijn. Welke criteria met betrekking tot return voor de publieke organisatie en de Vlaamse overheid hanteert u om deze eventuele bijkomende steun uit te keren?

Tot slot vraag ik me af wat de rol van waterstof in onze economie is. Plant u verdere investeringen in waterstoftechnologie om van deze innovatieve energie een speerpunt van onze economie te maken? Welke toepassingen van waterstof ziet u desgevallend? Op welk wetenschappelijk onderzoek baseert u zich hiervoor?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Voorzitter, ik wil eerst even situeren dat dit project er op initiatief van DEME is gekomen. De haven van Oostende en PMV zijn door DEME aangezocht als financiële partners om aan het project mee te werken. Mijn kabinet heeft van de initiatiefnemers nog geen vragen over overleg of over eventuele steun ontvangen. Dat is een belangrijke nuance om de vragen in het juiste perspectief te plaatsen.

Er is voorzien in een aantal fases. De meegegeven timing is een streefdoel en zal uiteraard in functie van het ontwikkelingsplan moeten worden bijgestuurd. De fases zijn de uitwerking van een ontwikkelingsplan, een demonstratieproject voor mobiele walstroom op basis van groene waterstof in 2020, een demonstratieproject op commerciële schaal op basis van een elektrolyser van ongeveer 50 megawatt in 2021, de uitrol van een grootschalig walstroomproject in 2022 en een volwaardige waterstoffabriek van ongeveer 300 megawatt tegen 2025. Dat is het ingediende schema.

Voor wie er minder mee vertrouwd is, leg ik nog even uit wat walstroom is. Dit betekent dat een schip gebruik maakt van een aansluiting op het elektriciteitsnet op de kade. Varende schepen gebruiken eigen generatoren om elektriciteit op te wekken, maar in de haven is het laten draaien van dieselmotoren onnodig. Het project wil onderzoeken of het interessant is waterstof te maken om de schepen langs de kade van walstroom te voorzien. Dat is om veel redenen interessant.

Momenteel bevindt het project zich nog maar in de eerste fase, de studie van de haalbaarheid. Er is afgesproken dat de drie partijen de eerste fase samen uitvoeren. Iedereen draagt de eigen kosten. Indien het in dat kader nodig zou zijn om externe kosten te maken, moeten de partijen daarover samen afspraken maken.

PMV is een partner in de planning van de waterstoffabriek. Zoals ik al heb gezegd, moet dit worden genuanceerd. Het is een privaat initiatief van DEME waarbij twee publieke entiteiten in hun normale rol betrokken zijn. De haven van Oostende is de beheerder van het Oostendse havengebied en PMV is een investeerder en financier van projecten die voor Vlaanderen belangrijk zijn, in dit geval in verband met de energietransitie. PMV zal verder instaan voor de uitwerking van de financieringsstructuur en de opmaak en de validatie van het businessplan. Zodra het project in een volgende fase komt en het haalbaarheidsonderzoek een positief resultaat heeft opgeleverd, kan PMV desgevallend ook als investeerder optreden. Op dit ogenblik is PMV nog geen financieel engagement aangegaan.

DEME is de private initiatiefnemer die het project wil realiseren en erin wil investeren. DEME zal instaan voor de technische uitwerking en de ontwikkeling van de deelprojecten, waaronder de productie, het transport en de afzet van de waterstofproducten. De haven van Oostende zal als beheerder van het havengebied instaan voor het in concessie geven van de terreinen en zal eveneens een faciliterende en coördinerende rol opnemen in verband met de aan- en afvoermogelijkheden, de vergunningen en de contacten met de lokale betrokkenen.

PMV verleent geen subsidies of andere vormen van steun. Wanneer PMV in een project investeert, zal dat altijd de vorm van een marktconforme rendabele investering aannemen. Voor elk project kan langs de reguliere kanalen van het Agentschap Innoveren en Ondernemen (VLAIO) een aanvraag voor onderzoekssteun of strategische ecologiesteun worden ingediend. Het gaat dan om subsidies die aan onderzoeksactiviteiten of investeringen zijn gekoppeld. VLAIO geeft geen exploitatiesteun, zoals groenestroomcertificaten. Wat onderzoek en ecologiesteun betreft, slaat de terugvloeiing naar de Vlaamse samenleving op de gerealiseerde onderzoeksresultaten en op de behaalde milieuwinst.

Wat uw vragen over waterstof betreft: zowel in het regeerakkoord als in mijn beleidsnota is de ambitie uitgesproken om Europees koploper te worden in waterstoftechnologie. Dit soort initiatieven rond duurzame waterstof wordt op de voet opgevolgd.

We willen sterk inzetten op onderzoek en innovatie voor en ten behoeve van bedrijven in het domein van de waterstoftechnologie. We kunnen hiervoor voortbouwen op de inspanningen en realisaties van de voorbije jaren, zoals de Interreg-samenwerking in het domein van waterstof tussen Vlaanderen en Nederland die al tien jaar bestaat. We doen dat in nauw overleg met vzw WaterstofNet en de bedrijven die zich verenigd hebben in de cluster Power-to-Gas.

Momenteel bestuderen we ook de mogelijkheden voor Vlaanderen om te participeren in een toekomstig Europees IPCEI (Important Project of Common European Interest). U kent die IPCEI-projecten. Er is al een waterstofbatterijdeeloep. Die IPCEI's passen in de beleidskaders van het Europese industriebeleid. Met dergelijke projecten willen we onze top-innovatieve bedrijven en ook onze kmo's een goede positie helpen verwerven in nieuwe waardeketens, zoals waterstof.

Collega's, als minister bevoegd voor de economie en de innovatie ben ik bijzonder geïnteresseerd in die technologische innovaties om onze industrie met behulp van hernieuwbare waterstof verder te verduurzamen.

De voorzitter: Mevrouw Gennez heeft het woord.

Caroline Gennez (sp.a): Het project bevindt zich nog in de ontwikkelingsfase, heb ik begrepen, minister. Het is natuurlijk zeer interessant om de mogelijkheden van waterstof verder te verkennen. Maar groene waterstof is natuurlijk pas aan de orde wanneer die elektriciteit geproduceerd wordt op een groene manier. Vermits dat aan de kust evident zou moeten zijn, met de bouw van nieuwe windmolenparken, is het mijn vraag hoe u de relatie ziet tussen deze plannen in het kader van waterstof en de bouw van windmolenparken op zee. Alles hangt aan alles in onze energie-infrastructuur. Is er overleg of coördinatie vanuit Vlaanderen, dat toch een belangrijke bevoegdheid heeft op het vlak van windenergie?

De voorzitter: De heer Gryffroy heeft het woord.

Andries Gryffroy (N-VA): Ik heb twee bijkomende vragen. Ten eerste hebben we al wat projecten rond waterstof. We hebben het project voor het bestaande offshore windpark, waar ook Colruyt en Fluxys bij betrokken zijn. We hebben een project in Oostende, waarbij onder meer DEME betrokken is. Maar DEME is, vermoed ik, ook betrokken bij het andere project. We hebben North Sea Port, dat deze week een

project gelanceerd heeft waarin ze willen samenwerken met Rotterdam, Antwerpen, Terneuzen en Gent om te bekijken hoe ze infrastructuur en restwaterstof kunnen valoriseren. We hebben ongetwijfeld ook projecten binnen Flux50.

Mijn vraag is dan: hebben we nog een overzicht? Moeten we met onze speerpuntcluster rond energie dat overzicht niet bewaren, opdat we straks niet in gespreide slagorde overal wat ondersteuning geven voor activiteiten die hier en daar plaatsvinden, in plaats van dat gecoördineerd en gestructureerd te doen?

Ten tweede ben ik niet zo'n believer dat de waterstoffabriek sowieso het probleem kan oplossen van onze energietransitie. Ik verklaar me nader. Als je restafvalwaterstof hebt – zoals bijvoorbeeld Dow Chemical heeft – dan is dat goed, want dan herbruik je dat. Maar als je groene stroom produceert via offshore windparken en je gaat die omzetten naar groene waterstof, op ogenblikken dat de elektriciteitsprijs negatief is, dan gebeurt dat misschien maximaal honderd uur per jaar. Als je daarvoor een waterstoffabriek moet bouwen, dan is dat superonrendabel. Als je de groene stroom die geproduceerd wordt in de Noordzee gebruikt om permanent groene waterstof te maken, dan is er minder groene stroom die gebruikt kan worden voor de gezinnen en de bedrijven, waardoor die meer grijze stroom moeten kopen, want ze hebben wel stroom nodig.

Minister, mijn bijkomende vraag aan u is dus, naast het eerst puntje over de coördinatie: hoe staat u daartegenover? Ronnie Belmans van EnergyVille heeft daar immers ook onmiddellijk zijn reactie op gegeven. Ik denk dus dat we toch wel een klein beetje voorzichtig moeten zijn met het als manna rondstrooien dat men de energietransitie van de toekomst op deze manier zal oplossen.

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Ik zal me niet uitspreken over de zin of de onzin. Wat ik wel wil meegeven, is dat de haalbaarheidsstudie op dit ogenblik wordt uitgevoerd. We zitten dus nog maar in de eerste van de vijf fases die ik heb opgenoemd. De opmerkingen van collega Gryffroy zijn zeer interessant, maar zouden normaal moeten worden meegenomen in puntje een, namelijk het haalbaarheidsonderzoek ter zake. Ik kan absoluut niet vermijden dat een private investeerder zich daarop wil gooien en een haalbaarheidsonderzoek doet. Zoals ik heb gezegd, verlenen wij geen subsidies. Er is ook niemand die op dit ogenblik participeert, omdat de haalbaarheid nog niet is aangetoond. We zullen dus wel zien hoe dat loopt.

Wij volgen inderdaad al die projecten op, zowel de projecten qua onderzoek die in de speerpuntclusters zitten, als de 'first demonstration'-projecten. Dat zijn grotere demonstratieprojecten om te zien of iets werkt. Ook hier heb je eerst de haalbaarheid, dan komt er een demoproject, dan komt er een groter demoproject. Dat behelst dus meerdere fases. Die grotere demonstratieprojecten worden dan opgevolgd, los van speerpuntclusters, desgevallend. We hebben dus wel een overzicht ter zake. Nog eens, ik kan me inderdaad inbeelden dat er nog veel zorgen zijn. Zal dat al dan niet een oplossing zijn? Anders zouden er al veel waterstoffabrieken staan, natuurlijk, en we zijn nog niet zover.

De voorzitter: Mevrouw Gennez heeft het woord.

Caroline Gennez (sp.a): Aansluitend op wat collega Gryffroy zegt, klopt het dat waterstof bijvoorbeeld voor transport of energie in gebouwen niet de meest aangewezen brandstof is, maar de beste toepassing is wel die in industriële processen. Ik denk dus dat we het een kans moeten geven als er investeringen worden onderzocht, en we zullen het project inderdaad van nabij blijven volgen, net als de minister, heb ik begrepen.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Maurits Vande Reyde aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de projectoproep voor 'City of Things' – 1338 (2019-2020)

Voorzitter: de heer Robrecht Bothuyne

De voorzitter: De heer Vande Reyde heeft het woord.

Maurits Vande Reyde (Open Vld): Minister, ik ben het voorbije anderhalf jaar veel geworden, maar een van de leukste dingen die ik ben geworden, is schepen van Smart City. Dat is een enorm boeiend beleidsdomein, maar helaas nog vaak te onbekend in veel gemeenten en zelfs in steden. Het is natuurlijk een Engelstalige term, het is niet echt meteen duidelijk waarover het gaat, maar in essentie gaat het smartcitybeleid eigenlijk gewoon over processen binnen steden en gemeenten om dingen met nieuwe technologieën beter maken voor inwoners, bedrijven en bezoekers. Eigenlijk komt dat neer op onderzoek en ontwikkeling (O&O) voor steden en gemeenten.

Mijn voornaamste bezorgdheid daarbij, en waarnaar ik vandaag wou peilen, is dat de kennis daarover meer zou moeten worden gedeeld tussen gemeenten en steden onderling. Er zijn ongelooflijk veel uitdagingen die voor alle gemeenten van een vergelijkbare schaal gelijkaardig zijn, en er zijn aan de andere kant ongelooflijk veel oplossingen voor die uitdagingen die vandaag al beschikbaar zijn. Maar de kennis daarvan geraakt o zo moeilijk gedeeld, en dat is eigenlijk de eerste stap die nodig is om ervoor te zorgen dat we over heel Vlaanderen een smartcitybeleid kunnen voeren. Vlaanderen is uiteindelijk toch ook maar één stedelijk gebied. We hebben misschien wel driehonderd gemeenten, maar in wereldperspectief bekeken is Vlaanderen gewoon een klein stedelijk gebied. Daarom vind ik die kennisdeling zo belangrijk, want uit die kennisdeling kunnen raamcontracten ontstaan, kunnen betere voorwaarden ontstaan. Die kennisdeling kan ervoor zorgen dat slimme toepassingen kunnen worden gedeeld van wereldsteden zoals Waregem tot andere plaatsen in Vlaanderen. Ik vind het dus enorm belangrijk dat die kennis wordt gedeeld. Delen, delen, delen, ik kan het niet genoeg benadrukken.

Als schepen van Smart City had ik wel verwacht dat ik in dat anderhalf jaar dat ik die functie bekleed een bericht zou krijgen waar bijvoorbeeld in stond: 'Hey Maurits, wij van Smart Flanders hebben een toffe oplossing voor een uitdaging die we gezien hebben in Antwerpen en we denken dat dat voor Diest ook van belang is. Als u nu op de kar springt, kost u dat zoveel duizenden euro's, en als u dat niet wilt doen, kunt u dat misschien over een paar jaar wel doen. Uw parkeerprobleem of een probleem van uw groendienst of van uw afvalophaling kan daarmee opgelost worden. Groetjes, Smart Flanders.' Zulke berichten verwacht ik eigenlijk. Ik heb die eigenlijk nog niet gekregen en dat is voor mij een aanleiding om te denken dat het nog niet goed zit met die kennisdeling. Er moet nog meer gedeeld worden, er moet nog meer gemeenschappelijk gedaan worden.

Minister, u hebt onlangs een aantal projecten goedgekeurd voor 'City of Things'. Dat is een oproep die gedaan is door het Agentschap Innoveren en Ondernemen (VLAIO). Het is een heel goed project. Er komen ook heel interessante voorstellen naar voren – ik ga ze niet allemaal opnoemen. Het gaat over zowel kleinere gemeenten, Geetbets zit daar onder andere tussen, als steden als Vilvoorde, die projecten van City of Things hebben opgestart. Het lijkt me toch logisch dat de eerste stap daarin is om gelijkaardige gemeenten uit te nodigen om mee te denken, om mee te stappen in die projecten en te zorgen dat die kennis gedeeld wordt. Dat heb ik dan tot nu toe nog te weinig gezien. Ik heb zelf wel een aantal contacten daarvoor opgenomen. Maar ik denk dat wij in Vlaanderen een beetje institutioneel

moeten verankeren dat de kennisdeling over smartcitybeleid de facto gedeeld wordt en dat er een soort reflex ontstaat om andere steden en gemeenten uit te nodigen om mee op de kar te springen.

Dat is mijn voornaamste bekommernis. Ik heb daar een aantal vragen over opgesteld. Ik ga ze niet allemaal een voor een overlopen, maar het komt eigenlijk hierop neer: hoe gaan we die kennisdeling over Smart Cities in Vlaanderen verbeteren?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Ik ben het absoluut met u eens dat ervaring en toepassingen die voortvloeien uit de projecten uiteindelijk verspreid moeten worden zodat ze bruikbaar zijn voor zoveel mogelijk steden en gemeenten. Ik deel dat. Of dat dan via mail moet zijn of via een uitnodiging om te komen naar een deeldag of een mogelijk bezoek aan interessante projecten, dat is mij gelijk. Een project is maar rendabel als je het ook kunt delen met anderen, en dan heb je nog winsten ook, want misschien kunnen goede oplossingen zonder veel kosten ook in andere lokale besturen van toepassing zijn.

In de oproep- en beslissingsdocumenten van de oproepen City of Things staat duidelijk dat alle zaken die binnen de projecten ontwikkeld worden, als eindresultaat aan VLAIO bezorgd moeten worden, en dat VLAIO op zijn beurt die documenten en al die zaken verder kan ontsluiten en delen met alle lokale besturen. De Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten (VVSG) speelt op dit vlak ook haar rol. Want VLAIO financiert de stafmedewerker Smart Cities bij de VVSG voor 50 procent. Verder wordt die samenwerking ook gestimuleerd en kan er tijdens de overlegplatformen die georganiseerd worden ook kennis en ervaring uitgewisseld worden. U hebt dus geen mail gekregen, wat misschien verbazingwekkend is, maar er is wel geïnvesteerd in de verplichting en de mogelijkheden om alle goede voorbeelden te verspreiden.

De oproepen City of Things staan open voor alle steden en gemeenten. Smart Flanders is een bevoegdheid van collega minister Somers, dus dat is een beetje anders, maar dat neemt zeker niet weg dat het zeer belangrijk is om samen te werken. Het is niet omdat het bij een andere minister zit dat men het niet moet verspreiden.

U hebt een kernachtige vraag gesteld, ik zal dus ook niet op alle andere kleine dingetjes ingaan, tenzij u dat wilt. Wat voor mij wel van belang is: ik ga uw opmerking ter harte nemen. We gaan dat ook met de VVSG bespreken, en ook met onze administratie, om te kijken of daar beterschap kan komen. Ik neem het mee.

De voorzitter: De heer Vande Reyde heeft het woord.

Maurits Vande Reyde (Open Vld): Ik neem er eventjes het regeerakkoord bij, want daar staan geweldig veel passages in, en de passages waar ikzelf aan meege werkt heb, zijn natuurlijk altijd de moeite waard om naar voren te brengen. Ik citeer: "De Vlaamse overheid brengt steden en gemeenten met gelijkaardige uitdagingen samen en zorgt ervoor dat slimme toepassingen maximaal gemeenschappelijk kunnen geïmplementeerd worden, aan gelijkwaardige voorwaarden. Dit zal leiden tot meer (kosten)efficiëntie en kennisdeling in de uitrol van slimme stedenbeleid." Het gaat niet om gelijke voorwaarden, maar om gelijkwaardige voorwaarden. Dat is de essentie van heel de bottleneck in de uitrol van slimme toepassingen.

Ik merk dat veel gemeenten dit interessant vinden. In Vlaams-Brabant hebben we het toekomstfonds opgericht. Dat is een praatbarak in verband met het slimme-stedenbeleid. Veel gemeenten zijn geïnteresseerd, maar als puntje bij paaltje komt, volgen de vragen. Wat zal het kosten? Kunnen we dat alleen, want dit gaat boven onze mogelijkheden? Ze willen er dan niet aan beginnen en dat is jammer,

want ik ben er zeker van dat die mooie projecten voor elke stad en gemeente in Vlaanderen nuttig kunnen zijn.

Ik heb hier al eens verwezen naar het Flowbikessysteem in Bonheiden. Daar hebben ze het fietsverkeer naar school op anderhalf jaar tijd met 60 procent kunnen laten toenemen door het fietsverkeer van leerlingen met een vrij simpele maar slimme toepassing te belonen. Dat is een geweldig goed project dat in elke stad of gemeente in Vlaanderen kan werken. Helaas volgen steeds dezelfde vragen. Kunnen we dat wel? Is het niet te duur?

Minister, als we voor alle steden en gemeenten dezelfde of gelijkwaardige voorwaarden kunnen scheppen, zal het fietsverkeer in Vlaanderen floreren. Aangezien u nog minister van Mobiliteit bent geweest, kunt u hier alleen maar achterstaan.

U hebt Smart Flanders aangehaald. Ik weet dat dit een gedeelde bevoegdheid is, maar ik zie dit als de nucleus of het orgaan dat de kennis moet delen. Volgens mij is Smart Flanders momenteel onderbemand. Ik weet niet of het aan de staf ligt, maar het ligt in ieder geval aan de middelen en de mogelijkheden. Smart Flanders is uit de VVSG ontstaan. We moeten hier een volwaardig centrum van maken om alle onderzoek en ontwikkeling voor steden en gemeenten te bundelen en vooral om ervoor te zorgen dat alles via mail of langs andere kanalen bij de individuele steden en gemeenten terechtkomt.

De voorzitter: De heer Gryffroy heeft het woord.

Andries Gryffroy (N-VA): Mijnheer Vande Reyde, u hebt het Vlaams regeerakkoord goed gelezen. Dit is gebaseerd op een resolutie die voormalig Vlaams volksvertegenwoordiger Daniëlle Vanwesenbeeck op 14 maart 2019 heeft ondertekend. Tijdens de vorige legislatuur hebben Groen en de N-VA een conceptnota opgesteld.

De voorzitter: Er zijn toen uitgebreide hoorzittingen in de commissie geweest.

Andries Gryffroy (N-VA): Smart Flanders is toen ter sprake gekomen. Toen is een resolutie opgesteld, die onder meer is ondertekend door Daniëlle Vanwesenbeeck, maar ook door de heer Bothuyne en mezelf.

Mijnheer Vande Reyde, kennisdeling is een heikel punt, maar ik wil nog een ander punt maken. U hebt over het Toekomstfonds gesproken, maar er is ook s-LIM, Smart Region Limburg, en in Knokke is ook iets gedaan. Wat volgens mij ontbreekt, is de architectuur. Ik heb het niet over de inhoud van de architectuur, maar over de pure architectuur, het IT-geraamte. Momenteel wordt volop onderzocht hoe een structuur kan worden gemaakt die in al die kleinere gemeenten kan worden toegepast. Ik denk dat imec en andere partners hierbij betrokken zijn.

We lopen nu een risico. In Bonheiden kan een app wordt toegepast die in een bepaald systeem past. Als die app in Waregem toekomt en daar is net een ander systeem gekocht, kan die app daar niet draaien. Dit leidt tot allerlei ingewikkelde constructies. Naast de kennisdeling in verband met alle mogelijke apps, moeten we veel meer nadenken over de structuur. We moeten, bij wijze van spreken, een enkele architectuur kunnen maken.

We spreken hier over slimme steden, maar Vlaanderen is een grote regio en we hebben dat toen een slimme regio genoemd. Ik denk dat we nog heel wat kunnen doen, maar dit wilde ik al meegeven.

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Ik heb uiteraard kennis genomen van de stappen die tijdens de voorgaande debatten in de vorige legislatuur zijn gezet. Ik deel de meeste

analyses die hier zijn gemaakt, maar met betrekking tot de kleine gemeenten wil ik nog een klein punt naar voren brengen.

We zien dat bij kleine gemeenten soms de capaciteit ontbreekt om aan de slag te gaan met slimme technologieën. Maar we hebben die oproepen City of Things bewust opengesteld voor alle lokale besturen, en hen zo de kans gegeven om de mogelijkheden van slimme toepassingen te verkennen. Wat mij positief verrast heeft, is dat in beide oproepen ook een aantal projecten van kleinere steden en gemeenten goedgekeurd zijn. Bij de tweede oproep is de hoogste score behaald door de kleinste gemeente. Geetbets in Vlaams-Brabant heeft 89 procent behaald. Die projecten kunnen dus een bron van inspiratie zijn voor andere kleine besturen. En die kleinere gemeenten slagen er ook in om kwalitatieve projecten in te dienen, als ze samenwerken met partners die de nodige capaciteit en kennis in huis hebben. Dus ik ben er ook een groot voorstander van om het niet echt te beperken, maar om het breed open te stellen, omdat daar ook goede dingen kunnen uitkomen. Vaak hangt het af van een of twee personen die op iets 'springen' of een bijzondere interesse ontwikkeld hebben. Dan kan je al ver geraken. Het is zoals met de bedrijven: niet iedereen moet een innovatietrekker zijn. Je mag ook innovatievolger zijn. Maar dan is dat kennisdelen zo belangrijk natuurlijk, als je niet de uitvinder bent maar wel degene die zegt daar wel aan mee te willen doen. Dan moet je er kennis van kunnen nemen. Vandaar: openstellen voor velen en vooral ook goed delen met velen.

De voorzitter: De heer Vande Reyde heeft het woord.

Maurits Vande Reyde (Open Vld): Ik dank collega Gryffroy voor de aanvullingen uit de vorige legislatuur. Ik ben nieuw in dit parlement. Ik hoop dat ik me nog lang op dat excuus mag beroepen als ik dingen gemist heb.

Ik beaam alles wat er gezegd is, vooral dat gemeenschappelijke architectuur inderdaad enorm belangrijk is. En inderdaad: veel gemeenten en steden hebben niet de capaciteit om alles te bemeesteren, zoals die data, de daaraan verbonden privacy, GDPR. Het is allemaal niet gemakkelijk voor individuele besturen om dat te doen. Dus ik denk inderdaad dat samenwerking en kennisdeling de sleutel vormen tot succes en dat we daar de komende jaren verder aan gaan werken.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.